

הרגלים והרגשות על פי פרשת השבוע

פרשת כי תבוא | עלון מס' 97

'רק היום'

עולם ומבקש ממל להתפלל שחרית... זהו... לברך... זהו... אין קשר לאיך התפללת אתמול, ואיך למדת או לא למדת אתמול... היום זה יום חדש.. ואין לך שום משימה לעשות היום, חוץ ממה שאתה יכול ומסוגל לעשות היום...

כך גם זה בהשתדלות האם אתה יכול לפעול היום בהשתדלות בכל דבר שאתה צריך... חייב... מוכרח... מה שאתה מסוגל אתה מחויב... מה שלא זה לא משימה להיום... מה יהיה מחר??? נדבר מחר... ברור שאם יש דברים שאפשר לפעול היום לצורך מחר אז פועלים עושים ומבצעים.. אך אם לא שייך לבצע את זה היום... הרי שאין זה משימת היום...

דבר נוסף שניתן להדגיש - כשאתה מבצע דברים שהיום אתמול ומחר נראים אותו הדבר - האמת שהם אינם אותו דבר משום שאתה השתנתה - אתה אתמול והיום לא אותו הדבר - ברור שהתכונות הבסיסיות לא השתנו... אבל אתמול היית עצבני היום אתה שמח... אולי להפך... אתמול היית מוטרד ממשוה מסויים שהעיב עליך... היום השתחררת מזה... היום אתה אחרי כמה תפילות של יום האתמול... אתה עצמך התעלתה בלימוד... בתפילה... במצוות... במחילה אתה אדם אחר... אין אדם שהיום הזה דומה במשהו ליום אתמול.. אולי התפילה שלנו לעוסה כי חזרנו עליה הרבה פעמים... אך ברור שהתפילה של היום שונה במהותה ובפנימיותה מיום האתמול... משום שאתה השתנתה...

כך גם בעבודת התשובה - רבים מרגישים כי לכאורה באלול ובימי הרהמים והסליחות אנחנו מתקרבים... מתחזקים... עולים ומתעלים ואחרי יום הכיפורים אנו שבים ונופלים... הבה נתבונן איך אני נראה כעת... ורק ביום כיפור האחרון איך התפללתי וקיבלתי קבלות וחזרתי בתשובה - תראה איך אני נראה... מה זה שווה??? ברור לחלוטין כי זה שווה ועוד איך שווה - כי כל אחד התבגר בשנה... והשתנה מיום ליום.. הניסיונות והקשיים והתמודדויות שינו את התחושות וההרגשות הפנימיות שלי... הכישלונות והנפילות של השנה זה ממש ממש לא כמו שנה שעברה... זה במצב אחר ודרגה אחרת... אני אדם אחר... ולכן גם החזרה בתשובה היא ממקום אחר... הרבה יותר בוגר...

ודבר נוסף - בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית - זו ההזדמנות של כל אחד להתחיל מחדש - לא משנה מה היה אתמול... יש לך הזדמנות של התחדשות - היום באת עמו בברית... לא מעניין לו מה היה אתמול... היום אתה מתחיל מחדש... זו בדיוק עיקר התשובה - שינוי מדרך העוקם והתייצבות על דרך הטוב...

כשאדם מתבונן, מה חדש היום שלא היה אתמול - הוא יכול למצוא הרבה נקודות של התחדשות וחינוש... אפשר בכל תפילה למצוא נקודה חדשה שלא התבוננת עליה בעבר.. כל חידוש כזה - הוא ההפך מהמצוות אנשים מלומדה... ובמילה אחת - היום...

היום הזה ה' אלקיך מצנן לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך:

היום הזה ה' אלהיך מצוץ. בכל יום יהיו בעיניך חדשים, כאילו בו ביום נצטוו עליהם: (רש"י)

וידבר משה והפנהים הלויים אל קל ישראל לאמר הספת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך:

היום הזה נהיית לעם. בכל יום יהיו בעיניך כאילו היום באת עמו בברית: (רש"י)

בפרשתנו מצאנו כמה פעמים את הביטוי 'היום הזה' - ולפי ביאורי המפרשים, היינו לתת הדגשה כי בכל יום - יש לחוש את התחושה כאילו היום הזה התורה ניתנה לך... כאילו זה חדש בעיניך..

הדבר הראשון העולה מן הדברים - היינו כי האדם העושה דבר ושב עליו שוב ושוב, נהפך עליו כמין משוי... זה כבר קצת משעמם... זה לא מרגש... אין חיות... ככתוב בישעיה (כט) וַתְּהִי יְרֵאָתָם אֶתִי מִצְנֹת אַנְשִׁים מְלַמְּדָה - זה סתם הרגל חיצוני בלי תוכן פנימי... ולכן התורה מבקשת מכל אחד שיראה בעצמו כאילו הדברים החדשים...

השאלה היא איך ניתן לראות דבר כחדש - תכלס זה ממש לא חדש... מה זאת אומרת יהיו בעיניך כחדשים - מציאות שזה ישן...

וגם בהמשך דברי רש"י - כאילו בו ביום נצטוו עליהם - מה זה ה'כאילו' איך הופכים את הידוע מאתמול ל'כאילו' היום??

שמע אני מחפש דחוף עבודה... יש לך רעיון???

כן שמעתי שמחפשים בבית ספר פועל ניקיון...

אני??? פועל??? ניקיון???

לא בדיוק.. אתה יודע איך זה עובד... אתה הולך קצת פה קצת שם... פה מנקה טיפה... פה מטאטא קצת... אתה עושה כאילו שנקי... וזהו... 4 שעות בערב וסיימת... מה אומר?? דווקא משכורת יפה...

מה זה אומר כאילו נקי?? אתה יודע בית ספר לא צריך כזה להשקיע זה לא פסח.. קצת פה קצת שם... העאר האין... וגיענדיקט...

תגיד אם כבר הולכים על ה'כאילו' - אז למה בכלל צריך לנקות?? אני יבוא בסוף החודש ישר לקבל משכורת... והם ישלמו לי כאילו הכל נקי...

אולי ניתן לבאר כך - כאשר האדם חי רק את היום לא מעניין אותו האתמול ולא המחר למרות שהם קיימים... אבל המיקוד של האדם הוא ב'היום'.. מה אני צריך לעשות היום.. מה מוטל עלי היום... זה נותן לך התחדשות... אם אתה רוצה לדעת איך יהיו בעיניך כחדשים - זה כאילו בו ביום נצטוו עליהם - רק היום - המשימות של היום הם משימות חדשות... כשאדם פורס לו את המשימות לחתיכות קטנות, ניתן גם לשלוט על העומס... זה נותן פרופורציות... תחשוב כאילו היום בא בורא

'אתה' שבימך...

• יוסי אתה יודע קשה לי ללמוד... אני זוכר שבשיעור א' היה לי שטייגען עצום... למדתי בכזו ערגה... היה לי ממש כיף... השקעתי את הנשמה... וכעת...

• מה כעת???

• לא יודע הכל קשה... גם בתפילה איך התפללתי לפני שנה... זו הייתה תפילה אמיתית... הרגשתי כזו קרבה... הצלחתי לכוון כל הזמן... הייתה דביקות... ועכשיו... עזוב...

• מה קרה עכשיו???

• לא קרה כלום.. פשוט כשאני משווה את מה שהיה – למה שהיום – אז היום זה כלום.. זה לא נחשב תפילה בכלל...

• תגיד אם אני מציע לך כעת לרכב על בימבה אתה עושה את זה ???

• מה בימבה כעת ???

• בימבה ... בימבה אני מציע לך לעשות רכיבה על בימבה... מה הבעיה???

• תגיד השתגעתי?? מה בימבה עכשיו...

• אתה לא זוכר איזה כיף היה לנו כשהיינו ילדים... והשתוללנו בירידה על בימבה???

• אוייש.. באמת... גדלנו... היית מציע קורקינט חשמלי... אולי... אבל מה בימבה במוח שלך...

• זו בדיוק הנקודה – התפילה של שנה שעברה היא הייתה בימבה... היא הייתה ראויה לשעתה... כשהיית צעיר... עם כוחות מסוימים... ונצרכת לשעתה... כיום אתה בוגר... אתה השתנתה... יצרים אחרים... תאוות אחרות... קשיים אחרים... זהו... עזוב את הבימבה של אז, ותעלה על האופנים החשמליות של היום... התפילה שלך של היום זה על אופנים חשמליות... זה בכביש אחר זה במסלול אחר... צריך קסדה... יש סיכונים אחרים... גם התפילה של היום היא שונה לחלוטין...

צריך לדעת כי הנוסטלגיה הינה נחמדה לשעת סיפור... וההתרפקות על העבר הינה ממש נחמדה לשעת חלום... אבל כדרך חיים זו בעיה קשה... משום שאדם שתקוע בעבר הוא לא יכול להתקדם לעתיד... אדם שכל דבר מודד על פי שהוא הצליח בעבר לא יכול להמשיך כך... כל הזמן יש השוואה לעבר... זה תוקע אותנו...

התפילה שהתפללת אז – הייתה ראויה לשעתו...

התענוג הגדול לשקוע בהרהורים ולהתרפק בערגה על העבר... זה משום שאין לי באמת כח להתחיל להתמודד עם אתגרי היום... היום הכל יותר קשה... למי יש כח לאתגר הזה... יופי אז נזכר באתמול... בפעם... ונאנח – אחחחח... היו ימים... הכל היה נראה אחרת... כעת התבגרנו אחרת... היו לנו כוחות אחרים אז היה נראה אחרת... כעת התבגרנו המשימה שלנו השתנתה... יש משימה אחרת... והיא דורשת יותר מאמץ... יותר כח...

נזכור – שאין לך אלא 'אתה' שבימך – ההתמודדות שלך היא בימך עם האתה שלך... היום מתמודדים עם היום... לא עם העבר... את העבר תשאיר לסיפורים לנכדים...

ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום לה' אלקיך כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו:

אשר יהיה בימים ההם. אין לך אלא כהן שבימך כמו שהוא. (רש"י)

וכעין זה מצינו לעיל בפרשת שופטים – ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט.. וכותב רש"י – ואל השופט אשר יהיה בימים ההם. ואפילו אינו כשאר שופטים שהיו לפניו, אתה צריך לשמוע לו, אין לך אלא שופט שבימך:

מה התורה באה ללמד אותי ומהו המסר – אין לך אלא כהן שבימך אין לך אלא שופט שבימך?? אלא מה כהן מדורות עברו?? הוא לא קיים...

אולי ניתן לבאר זאת – מצאנו גם בקהלת כי שלמה המלך אומר – אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה פי לא מחכמה שאלת על זה – ישנו איזה געגוע פנימי ועמוק למה שהיה בעבר... זה תמיד קוסם לנו לדבר על מה שהיה... להתרפק על אותם גדולי עולם שהיו ואינם... לדבר על עולם רגוע יותר ופחות תזזיתי... עולם שנעלם ונחזה לנו רק בכנפי הדמיון... כאילו פעם... ופעם... אבל היום...

כשאתה הולך לשופט שבימך עליך לזכור כי גם אתה בעצמך נמצא בימך אתה לא חי בימים עברו... אתה לא חי בדורו של החפץ חיים... גם לא בתקופת הגאון מווילנא וודאי לא בתקופות קדומות יותר... בשביל להיאנח ולומר אחחח... היו ימים שהיו גדולי ענק... שהיו שופטים וכהנים... ומה נשאר לנו היום...

כל דור יש לך את מי שמותאם לדור... לניסיונותיו... ולקשייו... ולאתגרו...

החתם סופר כותב על עניין הכהן – ומבאר כי מתחילה נבחרו הבכורים שהם ראשית פטר רחם, ושוב נתחלפו בכהנים שהם עכ"פ ראשית המעלה, אבל הכהן אשר יהיה בימים ההם פי' שאיננו כדורות הראשונים חשוב וצדיק, א"כ איננו ראשית לא בלידה ולא במעלה רק בזכות אבותיו שהיו חשובים וראשיות. ע"כ אמור לו גם אני כמודד הגדתי היום כי באתי אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותינו דייקא אע"פ שאני אינני כדאי...

והן הן הדברים – הגעגועים לעבר הינם מציאות קיימת – אך כאשר אתה ניגש לשופט... לכהן... אל תלך עם אותה הרגשה ותחושה של זלזול פנימי אתה לא כמו... אין ברירה כי היום אתה השופט אבל אתה לא כמו פעם...